GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 119. Joi, 29 Maiŭ (10 Iunie). 1886.

Brașovŭ, 28 Maiŭ 1886.

Demonstrațiunile din Pesta nu mai vorŭ sĕ încete. Ele s'au repetatŭ de Sâmbătă în fiecare ḍi și au luatŭ dimensiunĭ atâtŭ de marĭ în ḍilele din urmă, încâtŭ poliția n'a mai biruitŭ și a trebuitŭ sĕ intervină chiar și armata spre restabilirea liniștei.

Ministrulŭ președinte Tisza rĕspunḍêndŭ unei interpelărĭ a stângei estreme asupra purtărei brutale a poliției față cu demonstranții, a trebuitŭ însuși sĕ recunóscă că aceste demonstrațiunĭ repețite mai multe ḍile succesivŭ suntŭ de natură a compromite chiar și prestigiulŭ unui statŭ mai puternicŭ ca Ungaria.

Décă este ca sĕ judecămŭ după opiniunile pressei din Austria și din afară, prestigiulŭ guvernului Tisza în adevĕrŭ a suferitŭ o sguduitură mare în ḍilele acestea.

Foile maghiare fără deosebire au susținutŭ că protestulŭ camerei Seniorilorŭ din Viena contra demonstranțilorŭ ungurĭ a isvorîtŭ din sînulŭ partidei reacționare, contrare dualismului. Fața cu temerea ce o au Ungurii de reacțiune va fi de interesŭ ca sĕ cunóscă cetitorii noștri și părerea unui organŭ, care representă ideile cercurilorŭ nemulțămite cu dualismulŭ.

„Vaterland“ dela 31 Maiu publică sub titlulŭ „Simptome îngrijitóre“ unŭ articulŭ datatŭ din Budapesta, în care se ḍice între altele:

„Din colónele ḍiaristicei nóstre vorbesce atâta îngâmfare și aroganță, încâtŭ numai cu cea mai mare îngrijire póte privi omulŭ la desvoltarea viitóre a lucrurilorŭ. După părerea acestorŭ ómenĭ, monarchia nóstră aḍĭ numai atuncĭ însemnéză ceva, décă aicĭ în Ungaria va rĕmâné stăpânŭ liberalismulŭ maghiarŭ șovinisticŭ unitŭ cu capitalismulŭ jidovescŭ. Aceștĭ doi aliațĭ, ḍicŭ ei, „au salvatŭ“ Austria în 1866 și numai aceștia suntŭ chemațĭ d'a o conduce și mai departe după interesele lorŭ speciale. Décă ceilalțĭ s'ar împotrivi, atuncĭ aceștĭ momentanĭ stăpânitorĭ amenință cu secesiunea și desfășură stégulŭ Kossuthianismului.“

„Nu voimŭ sĕ cercetămŭ încâtŭ o asemenea îngâmfare este resultatulŭ alcătuirilorŭ anului 1867; nu voimŭ nicĭ a atinge causele pentru carĭ până acum s'a privitŭ cu liniște mersulŭ acestorŭ lucrurĭ; dér suntemŭ datorĭ ca celŭ puținŭ acuma sĕ judecămŭ seriosŭ stările și relațiunile și sĕ procedemŭ după acéstă judecată.“

„Ceea ce a făcutŭ dualismulŭ dela 1867 încóce din monarchia nóstră o dovedescŭ destulŭ de clarŭ demonstrațiunile actuale în parlamentŭ, în pressă și pe strade. Acestŭ dualismŭ a săpatŭ între Cis și Trans o prăpastiă, care din ce în ce se măresce, și în urma acésta sentimentulŭ de solidaritate s'a rĕcitŭ totŭ mai multŭ și a trebuitŭ sĕ dispară.“

„Complecta separare a întregei viețĭ de statŭ și sociale interne, mai alesŭ și isolarea complectă a instrucțiunei și educațiunei, au datŭ nascere acelui spiritŭ de secesiune, care privesce în Rakoczy și în Kossuth idealurile sale. Esercitarea neturburată a puterii de statŭ în mânile liberalismului maghiarŭ șovinistŭ a strivitŭ de pămêntŭ tóte elementele nemaghiare și așa ḍicêndŭ le-a abătutŭ cu forța dela idea unitară a imperiului și le-a împinsŭ partea cea mai mare în direcțiunea nisuințelorŭ centrifugale, așa că aḍĭ speréză a-și afla mântuirea mai multŭ afară din Ungaria decâtŭ în interiorulŭ ei.“

„Același liberalismŭ maghiarŭ șovinisticŭ atotputernicŭ înglodi țéra, printr'o economiă ușuratică, până 'n gâtŭ în datorii, impuse poporului nisce sarcine publice ne mai pomenite până aci și organisà o administrațiune scumpă și greóiă, căreia nu-i afli păreche și care abia satisface celorŭ mai modeste pretențiunĭ. Unŭ legionŭ de funcționarĭ au inundatŭ țéra, a căreia poporațiune indigĕnă emigréză în străinătate cu ghiotura, pentru că pămêntulŭ bine-cuvêntatŭ alŭ Ungariei nu-i asigură esistența. Și acéstă țéră sguduită în privința financiară și economică, cu o poporațiune care în mare parte este dușmană a stărilorŭ domnitóre, acéstă țéră după cum strigă șoviniștii, sĕ fiă celŭ dintêiŭ, décă nu singurulŭ sprijinŭ alŭ monarchiei nóstre!?“

„E vorba de o vechiă, multŭ practicată și, durere, nu arareorĭ reușită apucătură: o mână de ḍiariștĭ și parlamentariștĭ se unesce cu plebea de pe strade, ca sĕ facă demonstrațiunĭ lărmuitóre și'șĭ arógă a vorbi și a lucra în numele „națiunei“. Óre va reuși și de astă dată acéstă manevră? Sperămŭ că nu, pentru că svêrcolirea acestorŭ ómenĭ în fondŭ totușĭ nu este decâtŭ efectulŭ temerei lorŭ de urmările propriei purtărĭ. Ei au adusŭ țéra, în cursulŭ unei administrațiunĭ de 20 de anĭ, într'o stare care trebue sĕ umple de gróză pe fiece privitorŭ nepreocupatŭ. Acéstă stare nu se mai póte cocoloși séu cârpi. Dér cu încetarea ei încétă și dominațiunea acestei partide.“

„Când vĕdŭ prin urmare, cum factorii carĭ susținŭ în adevĕrŭ monarchia nóstră ajungŭ în cele din urmă sĕ cunóscă adevĕrata stare a lucrurilorŭ și intervinŭ cu unŭ seriosŭ „veto“, pentru ca procesulŭ de discompunere și destrămare sĕ nu ia dimensiunĭ mai marĭ, atuncĭ cu totŭ dreptulŭ aceste elemente corosive și corumpĕtóre se vĕdŭ cuprinse de gróză pentru propria lorŭ esistență. Amicii vechei monarchii habsburgice nu potŭ decâtŭ sĕ salute cu bucuriă ḍiua, în care reacțiunea sănĕtósă îșĭ va începe opera sa mântuitóre în contra lucrărei tendințelorŭ secesioniste. Nevoia e mare; pentru că simptomele arată lămuritŭ că precesulŭ bólei a înaintatŭ multŭ. Ingâmfarea și pofta de putere a lucratŭ bărbătesce la dărîmarea vechei clădirĭ. De nu se va pune capĕtŭ acestei lucrărĭ, urmările suntŭ ușorŭ de prevĕḍutŭ. Ce însémnă aceste urmărĭ, ne arată destulŭ de limpede limbagiulŭ provocătorŭ și îngâmfatŭ alŭ pressei nóstre de partidă. Momentulŭ acesta sĕ nu-lŭ lăsămŭ din vedere.“

Lăsămŭ acuma sĕ urmeze și o voce, care se pronunță în favórea susținerii nealterate a sistemului domnitorŭ din Ungaria, o voce amică dualismului și cabinetului Tisza. Ea vine din sînulŭ Nemțilorŭ centraliștĭ și supremațiștĭ. Organulŭ de frunte alŭ acestora, „Neue Freie Presse“ dela 6 Iuniu scrie între altele:

Pare că atmosfera politică a monarchiei ar fi plină de materii esplosive Fiecare ḍi aduce o seriósă încurcătură și acum amenință o crisă în Ungaria. Generalulŭ Iansky, după discursulŭ d-lui Tisza, care conținŭ o imputare atâtŭ de violentă, s'a dusŭ în concediu la Baden. Deodată apare acestŭ oficerŭ în Cincĭ-Bisericĭ și are sĕ soséscă aḍĭ în Pesta, unde poliția se pregătesce sĕ întêmpine demonstrațiunĭ nouĕ. Scirea este atâtŭ de surprinḍĕtóre, procederea atâtŭ de remarcată, încâtŭ numai ca resultatŭ alŭ duorŭ puterĭ ce lucréză cu totulŭ contrarŭ se póte esplica, ca unŭ semnŭ, că liniștita chibzuire a cedatŭ pasiunei. D-lŭ Tisza a fostŭ în Viena, a auḍitŭ îngrijirile ce le-a deșteptatŭ prin vorbirile sale; s'a arătatŭ gata a ținé sémă de representațiunea administrațiuneĭ de rĕsboiu, a dovedi printr'o grea faptă simpatia sa pentru armată, când deodată lucrurile iau o întorsură neașteptată, care crează cu totulŭ altă situațiune.... care îngreunéză împăcarea și care va pricinui póte demisiunea ministerului.

Crisa ce s'a produsŭ nu privesce numai pe Ungaria, ci întregulŭ imperiu... Cine se póte 'ndoi că generalulŭ Iansky nu e împinsŭ de o mână puternică, ca iritațiunea armatei sĕ devină unŭ factorŭ politicŭ puternicŭ. Contrastele suntŭ marĭ. Cine póte imputa că unŭ generalŭ, care a onoratŭ mormêntulŭ unui erou căḍutŭ pentru patriă, a lucratŭ fără tactŭ și necorectŭ; cine nu'nțelege, că amintirea de rĕsboiulŭ civilŭ atinge cumplitŭ în Ungaria? E o nenorocire pentru fiecare statŭ, când se sgândără rane vechĭ. D lŭ Tisza e vinovatŭ, că a ajunsŭ lucrulŭ aci; a trecutŭ granițele ce i suntŭ trase bărbatului de statŭ, dér cu tóte astea nu e ușorŭ a-lŭ înlătura ca pe ministri multorŭ țĕrĭ ale continentului. Dér nicĭ elŭ nu e neapĕratŭ de lipsă, și elŭ va trebui sĕ fiă odată înlocuitŭ, căcĭ sórtea unei monarhii rareorĭ atêrnă de puterea unui bărbatŭ. Ce era odată Andrassy... și cu tóte astea elŭ a căḍutŭ, și aḍĭ abia câte unŭ discursŭ ne mai amintesce că trăesce. Noi n'amŭ dori sĕ se întêmple totŭ așa cu d-lŭ Tisza. Căḍêndŭ, națiunea maghiară s'ar irita adêncŭ, deosebirea de partide ar dispăré prin resistența comună, agitațiunei pentru o armată independentă i s'ar da atâta putere, încâtŭ actualele principie de apĕrare a monarchiei abia s'arŭ puté sustiné. Cine sĕ formeze unŭ cabinetŭ, décă Tisza ar căde ca martirŭ printr'unŭ motivŭ naționalŭ? Unŭ nou ministerŭ, ce s'ar forma sub presiunea cestiunei armatei, ar trebui sĕ péră, pe când antipatia contra armatei comune și desbinarea. care deodată cu încoronarea părea pentru totdéuna înlăturată, s'ar aprinde în fiecare cătunŭ, pe fiecare pustă. Căderea d-lui Tisza ar trebui sĕ introducă în Ungaria o periodă de încurcătură, pe care numai aceea partidă ar favorisa-o, care respinge orîce comunitate cu Austria. Cea mai mare preferință a ministrului președinte ungurescŭ constă în aceea, că are cea mai fină pricepere pentru curentele naționale, că primindu-le în sine le scie și conduce..... Sĕ péră o asemenea putere, fiindŭ că o rătăcire a abătut'o odată calea cea adevĕrată? Crisa ministerului ar forma póte punctulŭ de plecare pentru marile schimbărĭ în monarchiă, și fiecare amicŭ alŭ patriei trebue sĕ doréscă, ca pericolulŭ sĕ se abată.

E încă cu putință acésta... Doi factorĭ însemnațĭ suntŭ legațĭ cu susținerea cabinetului Tisza: monarchia și armata... conducĕtorii statului nu se vorŭ lăsa sĕ fiă târêțĭ de agitațiunile momentului, ci se vorŭ gândi la viitorŭ. Celŭ ce a urmăritŭ istoria Austriei dela începutulŭ dualismului, va recunósce că ea a distrusŭ o frumósă ilusiune. Ne închipuiamŭ, că părțile separate ale monarchiei se vorŭ alătura totŭ mai strînsŭ, că dispărêndŭ frica Maghiarilorŭ de susținerea neatârnărei lorŭ, se va simți trebuința d'a cultiva mai departe instituțiunile comune. S'a întêmplatŭ contrarulŭ. Curentulŭ separatistŭ a învinsŭ, înstreinarea a devenitŭ totŭ mai mare, contrastulŭ intereselorŭ totŭ mai acutŭ. Armata comună aparține întocmirilorŭ frugale, care arată, că unŭ sceptru conduce amêndouĕ statele. Sĕ sgudue conflictulŭ și acestŭ fundamentŭ?

Armata trebue sĕ doréscă susținerea lui Tisza și de aceea e de speratŭ, că elŭ va suporta crisa. Timpulŭ e puținŭ potrivitŭ pentru probe de putere, la care învingĕtorulŭ póte că sufere cea mai simțitóre perdere. Nicĭ Tisza nu va lăcomi după triumfŭ, elŭ nu va părăsi postulŭ sĕu într'unŭ momentŭ, când situațiunea financiară a Ungariei pretinde mai multŭ ca orĭ când o stabilitate politică... Ministru-președinte ungurescŭ ar fi găsîtŭ mijloculŭ sĕ dea satisfacțiune armatei, fără sĕ se înjoséscă. Întórcerea generalului Iansky în momentulŭ, când Tisza voia sĕ dovedéscă, că nu e inimiculŭ armatei, a măritŭ pericululŭ. Și cu tóte astea trebue sĕ se găséscă unŭ mijlocŭ de scăpare. Sĕ formeze óre armata strigătulŭ de bătaie pentru alegerĭ? Sĕ fiă împinsŭ acestŭ bărbatŭ în oposițiune. Demisiunea ministerului ar deștepta în acestŭ momentŭ cele mai marĭ îngrijirĭ, ar provoca încurcăturĭ, și reacțiunei i s'ar pregăti celŭ mai mare succesŭ. Tisza a greșitŭ, dér cea mai rea pocăință ar fi căderea lui.

Rusia și Bulgaria.

In mai multe rêndurĭ s'a rĕspânditŭ sgomotulŭ cum că sobrania bulgară va proclama regatulŭ Bulgariei îndată după deschidere. Cu tóte că acestŭ sgomotŭ a fostŭ desmințitŭ în modŭ oficiosŭ din Sofia, totușĭ ḍiarulŭ rusŭ „Novoie Vremja“ scrie în vederea acestei eventualitățĭ următórele:

„Chiar décă Europa s'ar mulțămi în adevĕrŭ cu

faptulŭ împlinitŭ, Rusia în acestŭ casŭ nu va putea urma esemplulŭ Europei. Avemŭ însĕ destule cuvinte d'a puté afirma cu siguranţă că atuncĭ Rusia nu va fi isolată. Din unele semne politice sĕ póte conchide, că unele puterĭ nu sĕ vorŭ hotărî d'a o lăsa singură şi vorŭ preferi d'a sacrifica pe regentulŭ bulgarŭ. Ce consecinţe va avea unŭ asemenea pasŭ resolutŭ alŭ Rusiei, acesta, nu-i vorbă este o altă cestiune; unŭ lucru însĕ se póte sci de pe acum, că politicaştrii bulgarĭ, carĭ adĭ ne suntŭ duşmanĭ, vorŭ rĕmânea cu socotéla greşită,"

Organisaţiunea armatei francese.

Diarele germane se ocupă multŭ de proiectele privitóre la organisarea armatei francese.

„Kreuzzeitung" este de părere că ministrulŭ de resbelŭ alŭ Franciei în prima liniă voiesce sĕ urce efectivulŭ armatei francese în timpŭ de pace dela 472,000 la 545,000 de soldaţĭ, adecă sĕ-lŭ sporéscă cu 73,000 ómenĭ. Cumcă tendinţa activităţii ministrului e îndreptată contra Germaniei ne-a doveditŭ — dice numita fóiă — nu numai legea de spionagiu, dér şi ministrulŭ însuşĭ prin discursurile sale din urmă, care nu mai lasă nimicŭ de doritŭ în ce privesce claritatea. Sporirea efectivului armatei francese trebue sĕ inspire Germaniei cu atâtŭ mai multă neîncredere, cu câtŭ efectulŭ ei în timpŭ de pace, de 427,274 de soldaţĭ, va avea cu 118,000 de soldaţĭ mai puţinŭ de câtŭ armata francesă după reorganisare.

„Die Post" dice: „Noi n'avemŭ nicĭ unŭ cuvêntŭ, d'a simpatisa nicĭ cu partidele dinastice, carĭ se laudă că vorŭ conspira cu străinătatea contra nóstră, nicĭ cu radicalismulŭ, care se laudă că în curêndŭ va sdrobi Germania cu puterea ideilorŭ sale şi a întocmirilorŭ sale democratice în armată. De aceea nu este capabilŭ nicĭ unŭ guvernŭ germanŭ d'a comite prostia sĕ facă ameninţărĭ guvernului republicanŭ pentru eventualele sale mĕsurĭ contra pretendenţilorŭ. Rolulŭ nostru este d'a privi lucrurile cu mânile încrucişate până când vomŭ fi nevoiţĭ a interveni.

SCIRILE DILEI.

In 30 Maiu n. s'a datŭ în *Caransebeşŭ* unŭ prândŭ în onórea vestitului fişpanŭ *Tabajdy*. Foile ungurescĭ dicŭ, că cinstea acésta i-a făcut'o inteliginţa »fără deosebire de naţionalitate." N'amŭ fi luatŭ notiţă de acéstă petrecere décă nu ne-ar fi bătutŭ la ochĭ toastulŭ lui Tabajdy. Elŭ dise între altele: „Fidelitatea către limba maternă, chiar nefiindŭ cea ungurésca, o socotescŭ compatibilă cu noţiunea patriotismului, ba afirmŭ că *nu e bărbatŭ onestŭ acela, care nu ţine morţişŭ la limba sa maternă.* Iubirea de limba maternă şi de patriă nu suntŭ nicĭdecum noţiunĭ, care se eschidŭ una pe alta, şi credŭ că veţĭ isbuti (adecă inteligenţa comitatului) sĕ câştigaţĭ poporaţiunea de limbă nemaghiară pentru ‚idea de statŭ maghiarŭ," fără a vătĕma limba ei maternă. Acéstă ţintă se póte ajunge printr'o administraţiune bună şi dréptă.« — Maghiaronii sĕ'şĭ însemne vorbele fişpanului ungurescŭ: că nu e omŭ onestŭ, celŭ ce nu ţine morţişŭ la limba sa maternă. Ce privesce pe fişpanulŭ Tabajdy, celŭ ce a cetitŭ rapórtele publicate în fóia nóstră despre adunările comitatense ale Caraşŭ-Severinului, s'a pututŭ convinge, că faptele nu se potrivescŭ cu vorbele. Şi nicĭ nu se póte, îndată ce e pusă ca ţintă „idea de statŭ maghiarŭ,« care nu sufere decâtŭ ca tóte se mérgă după calapodulŭ ungurescŭ. Prin urmare nicĭ bună nicĭ dréptă administraţiune nu póte fi, nicĭ de respectarea limbei nemaghiare nu póte fi vorba, nicĭ de respectarea drepturilorŭ Nemaghiarilorŭ. Tóte suntŭ vorbe góle.

—x—

Ministrulŭ de agricultură, industriă şi comerţŭ a făcutŭ cunoscutŭ camerei de comerţŭ şi industriă din Braşovŭ, că ancheta, ce a fostŭ convocată sĕ ia mĕsurĭ contra pericululuĭ ce ameninţă industria districtelorŭ mărginaşe ardelene, şĭ-a esprimatŭ rugarea ca tóte oficiele statului, jurisdicţiunile, institutele de transportŭ şi alte institute publice sĕ-şĭ acopere trebuinţele lorŭ cumpărândŭ dela industriaşii mărginaşĭ. Totdeodată a învitatŭ ministerıele ungurescĭ, ca sĕ ia dispositiunile necesare în acéstă privinţă. Camera de comerţŭ şi industriă e învitată sĕ dea oficielorŭ, autorităţilorŭ şi institutelorŭ publice lămuririle dorite pentru esecutarea comandelorŭ.

—x—

Trupele de infanteriă de honvedĭ se vorŭ ovganisa dela 1 Iuliu n. *în semibrigade* (regimente). Comandanţii acestorŭ semibrigade s'au şi numitŭ. După dispositiunile organice, infanteria de honvedĭ va consta din 14 brigade, respective 28 semibrigade, fiecare formată din statŭ majorŭ, 3—4 batalióne de câmpŭ, ér în timpŭ de rĕsboiu încă unŭ batalionŭ de întregire.

—x—

Pentru a ilustra tendinţele de maghiarisare şi urmările lorŭ, vomŭ arĕta unŭ esemplu fórte recentŭ. Din *Lipto-Szent-Miklos*, unŭ orăşelŭ locuitŭ aprópe numai de Slovacĭ, i se scrie diarului „Egyetértes," că în 18 Maiu, la 6 óre séra, când directorulŭ scólei a intratŭ în sală, catedra era plină cu totŭ felulŭ de urîciunĭ, şi esprimându-şĭ indignaţiunea asupra acestui lucru, a isbucnitŭ unŭ rîsŭ cu hohotŭ între învĕţăcei, carĭ strigândŭ şi sberând începură a arunca asupra directorului, care trebuì sĕ părăsésca sala, încuià uşa şi, punêndŭ veghiătorŭ la uşă, se duse la pretorele ca acesta sĕ dispună cele de lipsă. Pretorele trimise patru haiducĭ orăşenescĭ sub conducerea căpitanului orăşenescŭ cu mandatulŭ, că décă-i va succede a afla pe făptuitorĭ, sĕ i închidă, ér' décă nu-i va succede, atuncĭ totŭ pe alŭ cincelea dintre învĕţăcei sĕ-lŭ ducă în prinsórea séu puşcăria orăşenéscă. Classa nu tradă pe făptuitorĭ şi astfelŭ 17 dintre elevĭ fură escortaţĭ între baionete în prinsóre, însoţiţĭ d'o mulţime de ómenĭ adunaţĭ. Corespondentulŭ mai adauge, că elevii industriaşĭ şi stăpânii lorŭ suntŭ conduşĭ de o ură nespusŭ de mare contra acestei scóle, fiind că în contra voinţei lorŭ acea scólă este maghiară, şi fiind că la porunca mai înaltă în fruntea acestei scóle a trebuitŭ sĕ se pună unŭ Maghiarŭ. — Intr'adevĕrŭ, marĭ succese şi frumóse urmărĭ ale maghiarisărei!

—x—

„Deutsche Zeitung" primesce din Bucurescĭ următórea telegramă: „Mĕsurile de retorsiune ordonate din partea Austro-Ungariei au rĕmasŭ aci până acum cu totulŭ fără efectŭ. Guvernulŭ românŭ va evita a se apropia de Austro-Ungaria cu propunerĭ. In tótă România afacerile de véră mergŭ escelentŭ.«

—x—

Prinţulŭ *Alecsandru* alŭ Bulgariei s'a şi întorsŭ în ţéră, avêndŭ sĕ asiste la deschiderea Sobranjei în Sofia.

—x—

Din *Voloczyska* au fostŭ espulsate de autorităţile rusescĭ mai multe *familii de jidovĭ* austriacĭ cu copii cu totŭ. Se aştéptă şi alte espulsărĭ, deórece guvernulŭ rusescŭ vré sĕ cureţe de jidovĭ ţinuturile mărginaşe.

Procesulŭ „Junilorŭ."

înaintea judecătoriei de cercŭ din Braşovŭ.

Braşovŭ, 8 Iunie 1886.

Interogatoriulŭ fiindŭ făcutŭ din sĕptĕmâna trecută, la pertractarea de alaltăerĭ mai fù întrebatŭ unŭ tênĕrŭ, care mărturisì că, într'adevĕrŭ, că între alte mai multe colorĭ ce le-aŭ purtatŭ cu ocasiunea sĕrbătorilorŭ Pascilorŭ a fostŭ şi colorile roşu, galbenŭ, vênĕtŭ. Finindu-se astfelŭ interogatoriulŭ, vorbesce:

V.-procurorulŭ Bock, care dice, că purtândŭ colorile uneĭ ţĕrĭ vecine, nu tocmai prietinósă cu ţera nóstră, »Juniĭ« au făcutŭ demonstraţiă în contra statului; a purta colorĭ strĕine e crimă, care la noi se pedepsesce după legĭ maĭ blânde ca în alte state. Considerândŭ că tinerii au fostŭ admoniaţĭ sĕ nu pórte, însĕ fără resultatŭ, propune pedepsa „fórte uşóră" de 8 dile arestŭ şi 50 fl. amendă pentru cei mai micĭ de 20 de anĭ, ér pentru cei mai marĭ, şi decĭ »mai cu minţĭ« 10 dile arestŭ şi 80 fl. amendă.

Apĕrătorulŭ, adv. *Ionŭ Lengĕrŭ*: Causa e neimportantă — stândŭ înaintea unui forŭ micŭ şi înaintea unui singurŭ judecătorŭ — dér e delicată; omulŭ cugetătorŭ trebue sĕ védă, sĕ nu ofenseze consciinţa dreptăţii publice; sĕ bage de sémă, ca judecătoria sĕ nu se compromită, dândŭ o sentinţă nebasată. Citândŭ lege şi paragrafi, negă competenţa judelui. Nicĭ o lege nu opresce colorile purtate numai ele de ele, ci numai la flamurĭ şi insignie. Colorile singure nu formeză încă insignie, decĭ nu stau sub lege. Colorile s'au purtatŭ ca podóbă póte de sute de anĭ cu ocasiă sĕrbătorilorŭ acestora, dér nu ca demonstraţiă. Tinerii n'au tăgăduitŭ că au purtatŭ colorile şi nicĭ n'ar fi de lipsă, căcĭ de ar fi ele de ele duşmane, ar trebuí sĕ închidă mai întâi pe cei ce le fabrică şi le vêndŭ.... Cetesce ordinaţiunile ministeriale din 1874 şi cea mai nouĕ, şi în ele nicĭ vorbă nu-i de colorĭ; ér' prin art. de lege XXI dela 1848 se oprescŭ insignii strĕine la festivităţĭ publice oficióse. Petrecerea acésta a fostŭ privată şi aşa se puteau purta orĭ ce colorĭ. Dér nicĭ că le putea osêndì ministrulŭ colorile roşu-galbenŭ-vênĕtŭ, colorĭ sub carĭ au luptatŭ Bethlen, Rakoţi, Batorescii, Zapolia etc... Décă colorile arŭ fi strĕine nu arŭ apăré în marca ţĕrii şi n'ar fi colorile Budapestei; precum se folosescŭ acolo, de ce sĕ nu se folosésca şi aicĭ; — cere achitarea.

V.-procurorulŭ Bock: Nu vré sĕ vorbésca multe; observă că aicì póte fi periculosŭ ceea ce se face la Budapesta; nu-i datorŭ sĕ spună causa pentru care de altfelŭ la Făgăraşŭ s'a opritŭ orĭ ce altă colóre afară de roşu, albŭ, verde. Nu merge până la Zapolia etc... căcĭ atuncĭ statulŭ avea alte probleme; susţine propunerea sa şi competenţa judelui.

Apĕrătorulŭ, adv. Ionŭ Lengĕrŭ: Colorile nu suntŭ oprite; § XXI din 1848, ultimulŭ alineatŭ, dă naţionalităţilorŭ dreptulŭ sĕ aibă colorĭ. Sentinţa se aduce judecândŭ nu pe basa ordinaţiunilorŭ, ci pe basa legilorŭ. Tinerii nicĭ n'au fostŭ întrebaţĭ, de sciu care statŭ are insignie roşu, galbinŭ, vînĕtŭ şi totuşĭ li se imputŭ demonstraţiă. Cere achitarea.

Subjudele Dräxler: Nu vrea sĕ vorbésca de competinţă; elŭ ia sentinţa, făcută gata de mai înainte, de pe mésă şi o cetesce:

Unŭ tînĕrŭ se absolvă de orîce pedépsă, dovedinduse că n'a purtatŭ colorĭ, causa unuia se lasă în suspenso, ceilalţĭ se pedepsescŭ pentru că: au purtatŭ colorile României, fiindŭ avisaţĭ de oprirea lorŭ; vina o recunoscŭ toţĭ, afară de patru, carĭ negă acésta şi cărora li se adeveresce prin poliţiştĭ că au purtatŭ; au călcatŭ ordinaţiunea ministerială şi apoi au pututŭ sci că ale cui suntŭ colorile aceste, mai vîrtosŭ că umblă multŭ prin România. Ii pedepsesce (§ 36 art. XL, 1879) cu câte 2 dile arestŭ şi câte 10 fl. închisóre, eventualŭ 3 dile arestŭ, şi spesele procesului.

Nefiindŭ mulţămiţĭ nicĭ v.-procurorulŭ şi nicĭ acusaţii, şi apĕrătorulŭ lorŭ, d. Lengĕrŭ, ambii insinuă recursŭ.

Étă numele junilorŭ condamnaţĭ:

Din Suburbiulŭ Scheiu: 1. Ionŭ Russu aliasŭ Ilinuvĕtavŭ; 2. Voina Mircanŭ, armaşŭ mare; 3. Nicolae Florea, armaşŭ micŭ; 4. Ioanŭ Stinghe, economulŭ societăţii, 5. George I. Lupşanŭ; 6. Ioanŭ I. Mazere; 7. Nicolau

---

FOILETONŬ.

Călĕtoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

Stanley le spuse sĕlbaticilorŭ, sĕ-ĭ prindă unŭ soko, făgăduindŭ, că-ĭ va rĕsplătí bine pentru ostenélă. Maĭ marele se învoì cu acésta, plecà cu ómeniĭ sĕĭ la vênătóre, dară se întórse cu mâna gólă. Elŭ spuse, că de astă-dată n'a pututŭ da de nicĭ unŭ soko, călĕtorulŭ nostru însă printr'acésta se întărì şi maĭ multŭ în bănuiala sa. Elŭ cumpĕrà douĕ dintre scăfăliĭ, ca sĕ le ducă cu sine în Anglia, şi aicea sĕ le dea spre cercetare unorŭ ómenĭ maĭ pricepĕtorĭ în astfelŭ de lucrurĭ. Maĭ târdiu se dovedì, că scăfăliile dela Kampunzu erau în adevĕrŭ de ómenĭ. Locuitoriĭ de aicĭ, ca toţĭ ceĭ din Uregga, sûntŭ mâncătorĭ de ómenĭ.

In 19 Noembre caravana, care până acum mersese totŭ pe ţĕrmurile osticŭ alŭ rîuluĭ Lualaba, avea sĕ trécă pe ţermurele vesticŭ. Stanley hotărì, sĕ numéscă de aicĭ înainte acestŭ rîu, care avea maĭ multe alte numirĭ, „Livingstone." Aşa o sĕ-ĭ dicemŭ şi noĭ de aicĭ înainte.

Deosebitele părţĭ ale luntreĭ „Lady Alice" se înciocălară la olaltă. Pe când se făceau pregătirile pentru trecere, călĕtorulŭ nostru se gândì, décă nu ar fi cu putinţă a folosì de aicĭ înainte ca drumŭ rîulŭ însuşĭ. De bună sémă trebuia sĕ fiă cu multŭ maĭ plăcutŭ a plutí pe fluviulŭ celŭ latŭ şi maiestosŭ, decâtŭ a căuta sĕ pĕtrundĭ cu chiu şi 'cu vaĭ prin pădurile acelea nesănĕtóse şi neumblate. Elŭ chemà îndată împrejurulŭ sĕu pe ómeniĭ sĕĭ şi pe Arabĭ şi le spuse, că a găsitŭ drumulŭ, care duce la mare.

Aceştia rĕspunseră cu toţiĭ printr'unŭ strigătŭ de mirare, elŭ însă gràì: „Uitaţi-vĕ la rîulŭ acesta măreţŭ. Unde se varsă elŭ? De bună sémă în oceanŭ. Nimenea însă n'a pĕtrunsŭ până acum din loculŭ, în care ne aflămŭ, de-a lungulŭ luĭ până la mare. Pentru ce? Pentru că nouĕ ne era datŭ sĕ facemŭ maĭ ântâiu şi maĭ ântâiu lucrulŭ acesta. Dumnedeu voesce aşa; ursita nóstră este aşa.

Purtătoriĭ de poverĭ nu vorŭ maĭ asuda şi nu vorŭ maĭ suspina, împrejurulŭ nostru va fi totŭ seninŭ, de óre-ce ne vomŭ lua refugiu la marele rîu. Astădĭ încă va porní vasulŭ meu pe elŭ în josŭ şi, după cum credŭ, nu'lŭ va maĭ părăsi, până nu'mĭ voĭ vedé lucrarea îndeplinită. — Ascultaţi-mĕ, dragiĭ meĭ Vangvana! Până aci mi-aţĭ urmatŭ, întocmai după cum urméză nisce copiĭ pe părintele lorŭ. Au dóră mĕ veţĭ lăsa acuma aicĭ, în loculŭ acesta sĕlbaticŭ, séu mĕ veţĭ târi cu puterea înapoĭ?... Spuneţi'mĭ, Vangvana şi voĭ Arabilorŭ, care dintre voĭ are curagiulŭ, sĕ mĕ întovărăşésca?"

Treĭ-decĭ şi optŭ Vangvana se declarară gata de a merge cu „stăpânulŭ" lorŭ, orĭ şi unde-ĭ va duce. Ceilalţĭ tăcură. Tippu-Tib îşĭ dete tótă silinţa sĕ'lŭ întórcă pe Stanley dela proiectulŭ sĕu, vorbele luĭ însă nu avură nicĭ unŭ resultatŭ.

Intrégă caravana fù transportată dincolo de rîu cu ajutorulŭ luntrilorŭ, pe care indigeniĭ după tocmelĭ îndelungate le puseră la disposiţia călĕtoruluĭ nostru. Tippu-Tib cu Arabiĭ sĕĭ şi cu o parte a ómenilorŭ luĭ Stanley porniră maĭ departe pe ţĕrmurele rîuluĭ, pe când acesta împreună cu 33 dintre ceĭ maĭ credincioşĭ tovarăşĭ aĭ sĕĭ se aşedà în „Lady Alice" şi'şĭ continuà călĕtoria pe apă.

Caravana se afla acum în ţéra Vanya, aĭ căreĭ locuitorĭ sûntŭ sĕlbaticĭ în tótă puterea cuvêntuluĭ. Orĭ şi unde se îndreptau călĕtoriĭ noştri, din tóte părţile rĕsuna neîmpăcatulŭ strigătŭ de rĕsboiu: *Ooh-hu-hu! Ooh hu-hu!* După aceea sĕlbaticiĭ se retrăgeau în tufişurile cele maĭ dese, lăsândŭ îndĕrĕtulŭ lorŭ totŭ ce aveau. Stanley nu se îndoia, că eĭ o facŭ acésta numaĭ ca sĕ'lŭ atragă pe elŭ şi pe soţiĭ sĕĭ, şi apoĭ pe neaşteptate sĕ se arunce asupra lorŭ. De aceea le poruncì ómenilorŭ sĕĭ, sĕ fiă cu cea maĭ mare băgare de sémă şi sĕ nu se lase a fi adimeniţĭ.

N. Căpățină; 8. George Popovits; 9. Constantinŭ Munteanu; 10. Vasilie Mircanŭ; 11. George Muscalu; 12. Nicolae Lupanŭ; 13. Ioanŭ Frigătoriu; 14. Ioanŭ Măzgăreanu; 15. George Cocorandu; 16. Ioanŭ Chiroiu; 17. Oprea Pitișŭ; 18. Radu Bărbieru; 19. Nicolae Vlăsceanu; 20. Radu Zamfirŭ; 21. Stefanŭ Gaitenariu; 22. Voina Zernoveanu; 23. George Thiu; 24. Radu Pervu; 25. Irimie Gonța; 26. George Stinghe; 27. Ioanŭ Zernoveanu; 28. Dumitru Nedelcu (Surdu); 29. Stefanŭ Chiroiu; 30. George Avrigeanu (Zorilă). — Mai înaintațĭ în etate: 31. Nicolae Rĕșnoveanu; 32. Ioanŭ Lupanŭ; 33. Dumitru Purcărea; 34. Ioanŭ Moroianu.

Din Brașovulŭ-vechiu: 35. Sĕrbu Gheorghe; 36. Ferarŭ Dumitru; 37. Florea Gheorghe; 38. Petrișorŭ Gheorghe; 39. Sĕrbu Ilie; 40. Rusu Constantinŭ; 41. Voina Ioanŭ Gheorghe; 42 Chivăraru Ioanŭ; 43. Rĕșnoveanu Dumitru; 44. Rĕșnoveanu Gheorghe; 45. Cojocarŭ Ioanŭ; 46. Tampa Gheorghe; 47. Ghimbășanu Constantinŭ; 48. Puiu Gheorghe. — Ardeleanŭ Niculae nu s'a presentatŭ la pertractare; Stanciu Neculae a fostŭ achitatŭ.

Din Bucovina.

De pe dĕmbulŭ Calacului, Aprilie 1886.

M'așŭ condamna însumĭ décă așŭ puté crede că sunt unulŭ din aceia, carĭ scriu și dau publicității articole, ca sĕ 'șĭ facă védă în lume și sĕ se facă nemuritorĭ.

Am tăcutŭ însĕ o vreme, pentru ca sĕ nu supĕrŭ adesea pe aceia, carĭ suntŭ vinovațĭ, apoi érășĭ ca sĕ nu dică nimenea că voescŭ cu forța a introduce mania d'a înegri sistematicŭ o classă, care ar avé sĕ represinte influența morală, și societatea cultă română în țĕrișóra nóstră, — am făcut'o acésta, însĕ în speranță că, décă nu multe, dér puține totŭ se vorŭ îndrepta și nu vomŭ mai avé cause ca sĕ strigămŭ prin diare și sĕ arătămŭ relele în tótă goliciunea lorŭ.

Ințelegemŭ pre bine ceea ce voescŭ a ne spune cei vinovațĭ, că adecă sĕ ne căutămŭ de trebile și nevoile nóstre, în locŭ d'a ne încerca înzadarŭ sĕ îndreptămŭ lumea, sĕ tăcemŭ mulcom și sĕ nu mai scriemŭ prin Gazete, căcĭ vomŭ păți-o odată, — dér ce sĕ facemŭ? Ne dóre și pe noi inima, vĕdêndŭ cum din negligența celorŭ vinovațĭ se stinge pe di ce merge viéța nóstră națională în Bucovina. Avemŭ aicea inteligență română, — din norocire nu tótă — care și-a luatŭ misiunea a disolva cu totŭ ce a mai rĕmasŭ cu caracterŭ românŭ și trebue sĕ ne dóră îndoitŭ, când vedemŭ că poporulŭ însușĭ începe a lua esemple dela aceia, carĭ au începutŭ a găurii cea mai scumpă și sensibilă parte din corpulŭ nostru naționalŭ — adecă limba strămoșéscă, care e pângărită, ba chiar cu dreptŭ cuvêntŭ disŭ ignorată și lăsată la o parte tocmai de acei factorĭ, carĭ au sucra misiune a o sprijini din resputerĭ și carĭ arŭ vré sĕ dică, că facŭ parte din societatea română, și se hrănescŭ din sudórea cruntă a poporului nostru.

Grele timpurĭ au sositŭ pentru naționalitatea nóstră, și décă generațiunea actuală nu se va susține în luptă cu tăriă. cea viitóre cam greu se va ținé. Pre câtŭ de bucurosĭ audimŭ pe aicea cu ce bărbățiă sĕ luptă frații nostri Transilvănenĭ pentru tesaurulŭ lorŭ celŭ mai scumpŭ, adecă pentru limbă și naționalitate, pre atâta ne prinde jalea adêncă, vĕdêndŭ cu ochii, cum tocmai din Bucovina începe a se surpa cetatea naționalității române.

Și a cui e vina? Putemŭ dice cu totŭ dreptulŭ: a preoțilorŭ românĭ din Bucovina, dér mĕ rogŭ sĕ mĕ ierte acei puținĭ carĭ facŭ escepțiune. Pe când Rușii de pe aicea se organiséză mereu, făcêndŭ prin sate cabineturĭ de lectură, și preoții acestora avêndŭ devotamentŭ pentru binele și prosperitatea poporului, constituescŭ o societate separată de cultură rusescă, unde poțĭ afla că în societate și familiă se vorbesce, se gândesce și se simte numai rusesce, unde vedĭ că preotesele rusescĭ vorbescŭ și celui străinŭ cu mândriă națională limba ruténă, — la noi părintele preotŭ nu mai voesce sĕ scie că trăesce din sudórea opincei. Institutulŭ teologicŭ din Cernăuțĭ, de când esistă elŭ, a datŭ mai mulțĭ bărbațĭ carĭ, — cultivându-se încă de prin scólele poporale în limba germană, — îmbrățișeză eșindŭ în viéța publică causa germanisării, și între bărbații inteligențĭ din Bucovina cei mai puținĭ se află între preoțĭ, carĭ sĕ aibă inimă pentru binele poporului și sĕ simță românesce.

Ca sĕ vĕ dau o iconă esactă despre situațiunea ce voiu a o caracterisa, vĕ rogŭ sĕ binevoițĭ a crede, că preoții cei mai bĕtrânĭ au uitatŭ cu totulŭ limba română și o vorbescŭ cu greu numai în biserică — când e vorba de colacĭ mulțĭ, de praznice, de nunțĭ grase și de îngropăciunĭ; cei tinerĭ se deprindŭ dela cei bĕtrânĭ; éră unele dintre preotesele române, ale cărorŭ mame umblau cu vr'o câțĭva anĭ îmbrăcate în cătrințĭ, îțĭ declară francŭ și fără a se roși câtușĭ de puținŭ că: se delecteză mai cu plăcere cu lectura germană, și astfelŭ îțĭ dau ochii a vedea cum se cultivă gustulŭ esteticŭ de secsulŭ frumosŭ românŭ la noi în Bucovina, cu scrierĭ — cam de următorulŭ calibru: „Don Quizot« tradusŭ în germânesce din limba spaniolă „Madam Pantalon“ de Paul de Coc, »Eine Nacht in Venedig,“ „Die Blutrache,“ »Die Verschwörung,“ „Die Nichilisten,« »Die Räuber«, »Die Doppelmörderin,“ „Die Verführer,“ »Die Entführer“ etc.

Pe Vasile Alexandri, regele poesiei române, nu-lŭ cunoscŭ preotesele române din Bucovina.

Apoi nu e destulŭ acésta, nu e destulŭ că mamele române se ruineză și le vine greu a vorbi în societate limba română pentru că nu o cunoscŭ — ce e mai multŭ și mai cu sémă asupra casului din urmă îmĭ permitŭ a atrage atențiunea Inalt. Presfinției Sale și a consistorului nostru ortodoxŭ orientalŭ. Teologĭ absolvațĭ se însóră și îșĭ alegŭ nemțóice ca soții. In timpulŭ din urmă în Stulpicanĭ s'a serbatŭ o căsĕtoriă ca acésta.

După căsĕtoriă tênĕrulŭ aspirantŭ de preotŭ (dovedéscă'mĭ cineva că nu e așa) e întrodusŭ îndată în societatea nemțéscă, acolo învață încă mai bine decâtŭ scia înainte a vorbi, a gândi și a simți germanesce; poporulŭ, limba, naționalitatea lui îi parŭ lucrurĭ înjositóre, și făcêndu-se odată preotŭ nimica nu'i vine mai greu și mai urîtŭ decâtŭ a se ocupa de datoriile lui cele sfinte; la biserică se duce cu greu și preotésa îi spune sĕ nu cumva sĕ rĕmâe multă vreme în biserică, ér tênĕrulŭ preotŭ o mângăiă: »Sei so gut meine Liebe und geduldе mein „Weibchen, ich will den Walachen dort was vorpfeifen, »und kehre sogleich zurück, du kannst derweilen was ‚lesen, da hast liess hier den Roman: »Im Dunklen.«

— Cam astfelŭ, căcĭ în altŭ modŭ nicĭ nu ne putemŭ închipui după esperiența propriă ce o avemŭ

Apoi stândŭ odată lucrurile astfelŭ, putemŭ óre sĕ ne așteptămŭ ca biserica și scóla sĕ facă progrese la noi în țeră, mai încape aicĭ întrebarea orĭ de póte avé viéță o societate precum e aceea a scólei române din Suceava? Nicĭ vorbă!

Dér sĕ ia séma bine, blăstĕmulŭ posterității nóstre o sĕ-i ajungă pe aceia, carĭ lăpĕdându se de limba strămoșéscă ne desbracă de celŭ mai scumpŭ odorŭ naționalŭ. Dumnedeu va ajuta și cine scie decă poporulŭ nostru nu se va tredi câtŭ de curêndŭ din somnulŭ sĕu — și suntŭ semne că o va face acésta — dér atuncĭ nu-i va mai trebui conducĕtorĭ de calibrulŭ celora, carĭ se lapĕdă de limba și legea lui și va dice poporulŭ atuncì:

Eșițĭ din sînulŭ națiunei nóstre afară, duceți-vĕ din casa nóstră și întregițĭ contigentulŭ streinilorŭ în alŭ cărorŭ serviciu a'țĭ statŭ pănă acuma cu trupŭ și cu sufletŭ; nu a'țĭ voitŭ sĕ fițĭ stăpânĭ adevĕrațĭ peste poporulŭ care v'a datŭ viéță și v'a susținutŭ din sângele și sudórea sa, duceți-vĕ acuma și fițĭ slugĭ la aceia pe carĭ i-ațĭ lingușitŭ pănă acuma, căcì noué ómenĭ stricațĭ nu ne trebue!

Sĕ dea bunulŭ Dumnedeu ca așa sĕ fiă, căcĭ nimica în lume nu ar fi mai justŭ decâtŭ una ca acésta.

Clănău.

Tóte încercările de a întra în legătură cu locuitorii satelorŭ de lângă Livingstone rĕmaseră zadarnice. Rĕspunsulŭ lorŭ era totdéuna înspăimântătorulŭ strigătŭ de rĕsboiŭ.

In 23 Noembre ajunse Stanley cu luntrea sa la Ruiki, unŭ rîu lateralŭ alŭ lui Livingstone. De câtă-va vreme elŭ perduse din vedere céta, care mergea pe uscatŭ. De aceea se oprì aicĭ și 'șĭ făcù o tabără întărită, parte ca sĕ aștepte pe cei de pe uscatŭ, parte ca sĕ se îngrijéscă de ale mâncării. Călĕtorii noștri duceau o mare lipsă de nutremêntŭ, de óre-ce indigeniĭ nu voiau sĕ le vêndă nimicŭ și altfelŭ nu se prea puteau ajuta, maĭ cu sémă că Stanley îĭ oprise sub grea pedépsă dela orĭ și ce furtŭ câtŭ de neînsemnatŭ.

Călĕtorulŭ nostru pornì cu o parte din ómeniĭ sĕĭ o bună bucată de locŭ pe Ruiki în susŭ, credêndŭ, că póte soțiĭ sĕĭ de pe uscatŭ se vorŭ fi opritŭ lângă acestŭ rîu, așteptândŭ ca conducĕtorulŭ espediției sĕ viă și sĕ-i trécă dincolo. Ceĭ căutați însă nu se arĕtară nicăirĭ, și astfelŭ Stanley trebuì sĕ se întórcă la tabără. Apropiindu-se de tabără, dintr'odată audì mai multe pușcăturĭ slobodite repede una după alta. Inaintândŭ cu iuțélă ceva mai departe, elŭ vĕdù, că la gura rîului Ruiki se adunaseră o mulțime de canoe și indigenii, ce se aflau în ele, aruncau asupra taberei cu darde și cu săgeți.

(Va urma).

România și convențiunile.

Ni se asigură — scrie »Epoca“ — că pentru convenția de comerciu cu Elveția s'a stabìlitŭ înțelegerea asupra următórelorŭ base:

Convenția va fi încheiată pe terminŭ de 5 anĭ; grânele române vorŭ fi scutite de taxe la întrarea lorŭ în Elveția; convențiunea nu va conținé clausa națiunei celei mai favorisate.

Se dice că guvernulŭ cere aceleașĭ condițiunĭ dela *Francia*, și că ministrulŭ Franciei, d. de Coutouly, a fostŭ pusŭ în posițiunea, orĭ d'a primi aceste condițiunĭ, orĭ d'a nu se încheia convenția.

D. de Coutouly a și plecatŭ la Parisŭ pentru a se ințelege cu guvernulŭ sĕu Elŭ se va întórce Miercurĭ,

Citimŭ în România liberă:

In convențiunea consulară ce se încheià cu Germania s'a regulatŭ în fine, spre satisfacțiunea comună, cestiunea *supușilorŭ*. Se sciă că, prin moștenire dela capitulațiunĭ, se formase o clasă de supușĭ a unorŭ guverne, care cu tóte acestea nu erau nicĭ naționalĭ, nicĭ cetățenĭ a acelorŭ guverne. S'a încheiatŭ o listă de circa 900 actualĭ supușĭ germanĭ, care până la mórtea lorŭ se vorŭ bucura de prilegiulŭ lorŭ, familiile și descendinții lorŭ reintrândŭ în dreptulŭ comunŭ“.

„Independance Belge“ dela 3 Iuniu vorbindŭ despre conflictulŭ vamalŭ dintre *România* și *Austro-Ungaria* ajunge la conclusiunea, că dreptatea este pe partea României și nu se îndoiesce că România în cele din urmă va eși învingĕtóre din acestŭ rĕsboiu. »Independance« crede, că mai multă nevoiă are Austro-Ungaria de prietenia României decâtŭ acésta de a ei.

Se anunță din *Constantinopolŭ* că guvernulŭ românŭ refusândŭ comerciului turcescŭ tratamentulŭ *națiunei celei mai favorisate*, departamentulŭ vămilorŭ Turciei a decretatŭ o sporire considerabilă de taxe de întrare asupra vitelorŭ cornute, grânelorŭ, făinăriilorŭ, bobului, untului, brânzeturilorŭ, pescelui săratŭ séu uscatŭ, alcoolurilorŭ, petroleului și lemnelorŭ de construcțiune de proveniență română.

Dela 29 Iunie, proveniențele celorlalte state, carĭ sosescŭ prin porturile Mării Negre, vorŭ trebui sĕ aibă unŭ certificatŭ de origine.

»Românulŭ“ vorbindŭ despre acéstă mĕsură a Turciei dice, că politica economică a guvernului românŭ trebue sĕ fiă aceea d'a demonstra tuturorŭ, că nu reaua voință a făcutŭ sĕ rupă negociările cu Austro-Ungaria. Guvernulŭ ar trebui sĕ dea în acésta privință tóte lămuririle cabinetului turcescŭ, făcêndu-lŭ sĕ înțelégă, că voiesce sĕ păstreze cele mai bune relațiunĭ economice cu Turcia, dér în privința clausei națiunei celei mai favorisate trebue sĕ procédă uniformŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

LONDRA, 8 Iuniu. — Camera comunelorŭ a respinsŭ cu 341 contra 311 voturĭ în a doua cetire Bilulŭ homerulilorŭ. irlandezĭ. Ședințele s'au amânatŭ pănă Joi.

PESTA, 9 Iuniu. — Cu ocasiunea demonstrațiunilorŭ de stradă de erĭ, ce s'au înscenatŭ mai cu sémă de plebe și de poporŭ semi-adultŭ, a trebuitŭ sĕ intervină și armata, deórece poliția s'a doveditŭ slabă pentru restabilirea liniștei. Mai multŭ ca 6000 de indivizĭ au umplutŭ stradele Iosefstadt și Theresienstadt. In mai multe locurĭ s'au întêmplatŭ escese. S'au făcutŭ mai multe arestărĭ și rănirĭ mai multŭ séu mai puținŭ grave. Șépte polițiștĭ au fostŭ rănițĭ. Liniștea abia s'a pututŭ restabili cătră 2 óre diminéța.

MÜNCHEN, 9 Iuniu. — Erì toțĭ miniștrii de statŭ au ținutŭ o conferință de o óră la prințulŭ Luitpold.

BRUXELA, 9 Iuniu. — La alegerile de erĭ pentru cameră au învinsŭ clericalii. Aceștia au deja o maioritate de doué treimĭ.

DIVERSE.

NECROLOG. — Iosifŭ Mustețiu, teologŭ absolutŭ gr. cat. de Lugoșiu și studentŭ la facultatea de litere din Bucurescĭ, a repausatŭ în urma unui morbŭ scurtŭ în 27 Maiu a. c. în spitalulŭ Colțea din Bucurescĭ în etate de 27 anĭ.

Fiă'i țĕrîna ușóră!

***

Din cățea pisicĭ. — „Românulŭ“ spune că dilele trecute, o cățelușă din ograda d-lui Mendel Șaim, a fătatŭ trei... vețĭ dice de sigurŭ trei căței; — ba nicĭ de cum... ci trei mâțișorĭ în tótă puterea cuvêntului. Toțĭ pisoii suntŭ roșii și cu pepturile albe; doi din ei au muritŭ, iar celŭ de alŭ treilea continuă a se alăpta dela sînulŭ cățelușii întocmai ca Romulŭ și Remŭ de cătră lupóică. Tótă lumea se miră de acestŭ capriciu alŭ naturii, neputêndŭ nimenĭ a'șĭ esplica cum au pututŭ veni lucrurile, ca unŭ câne sĕ nască pisicĭ, specii vecînicŭ antagoniste între dênsele.

***

Urmările beției. — D-na Fould, vĕduva fostului ministru de subt imperiu, a cărei casă se află în strada Bergère, la Parisŭ, avea unŭ servitorŭ bĕtrânŭ, care fusese feciorŭ în familiă de vr'o doué-decĭ și cincĭ de anĭ, și care, cu tóte obiceiurile lui d'a bea, fusese fórte bine tratatŭ. Acestŭ servitorŭ se numea François Billard. De mai multe orĭ, când camaradiĭ lui îĭ făcuseră observațiunĭ că se îmbată, Billard rĕspunsese: „Așĭ! într'una din dile am sĕ mĕ omorŭ, după ce voi pune mai ântêiŭ locŭ casei.« Acum câteva dile intrà în destulŭ de târdiu nóptea, beatŭ, după obiceiu. La orele patru diminéța intendentulŭ casei, care dormea într'o cameră, alăturĭ cu acea a lui Billard, fù deșteptatŭ de trei detunăturĭ; se sculà repede și se îmbrăcà. In acelașĭ timpŭ bucătarulŭ îlŭ prevenì, că în camera lui Billard și într'o altă parte a casei a isbucnitŭ foculŭ. Intendentulŭ, ajutatŭ de cei-lalțĭ servitorĭ, sparse ușa camerei, care era deja plină de fumŭ. Pe patŭ era întinsŭ corpulŭ neînsuflețitŭ alŭ lui Billard; servitorii îlŭ transportară afară, credêndŭ mai întâiu că este asfixiatŭ. Dér constatară că mórtea lui era resultatulŭ a trei focurĭ de revolverŭ, pe carĭ și le trăsese dreptŭ în pieptŭ. Ajutațĭ de sergenții de orașŭ, putură se oprécă progresele focului, pe care Billard, mai'nainte d'a se sinucide, îlŭ pusese la unŭ geamantanŭ pe care-lŭ avé în camera lui și pe care îlŭ umpluse cu materii iflamabile; totŭ asemenea făcuse și în cealaltă parte a casei. Foculŭ încă a pututŭ sĕ fiă stinsŭ de personalulŭ casei și de sergenții de orașŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena

8 din Iunie st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	106 55
Rentă de hârtiă 5%	95.15
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.15
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	128 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	119.50
Bonurĭ rurale ungare	105.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.20
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	105.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.20
Bonurĭ rurale transilvane	105 20
Bonurĭ croato-slavone	99 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.80
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124.80
Renta de hărtiă austriacă	85.30
Renta de arg. austr.	85.80
Renta de aurŭ austr.	116 70
Losurile din 1860	139 20
Acţiunile băncei austro-ungare	882.—
Act. băncei de creditŭ ung.	290.—
Act. băncei de creditŭ austr.	282.40
Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	10.01
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.90
Londra 10 Livres sterlinge	126.15

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 26 Maiŭ st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	93—	94—
Renta rom. amort. (5%)	95—	96—
» convert. (6%)	87—	88—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	31—	33—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	87½	88¼
» » urban (7%)	101—	102—
» » » (6%)	93—	94—
» » » (5%)	83½	84½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14 —	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01—	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 6 Iunie st. n. 1886.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.63	8.66
Argint românesc	8.60	8.65
Napoleon-d'orĭ	9.97	10.01
Lire turcescĭ	11.27	11.30
Imperialĭ	10.26	10.29
Galbenĭ	5.90	5.94
Scrisurile fonc. »Albina«	100.—	101.—
Ruble Rusescĭ	123.—	124.—
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Conspectulŭ operaţiunilorŭ

institutului de creditŭ şi de economii „ALBINA«

în luna Maiŭ 1886.

Intrate:

Numerariu din 30 Aprilie 1886	fl.	20,221.95
Depunerĭ	»	153,235.94
Cambii rĕscumpĕrate	»	317,941.43
Imprumuturĭ hipotecarĭ şi alte împrumuturĭ	»	58,648.40
Interese şi provisiunĭ	»	17,827.42
La fondulŭ de pensiune	»	130.51
Moneta vêndută	»	25,223.11
Efecte	»	49,662.—
Conturĭ curente	»	41,365.13
Diverse	»	1,487.43
Suma	fl.	685,743.32

Eşite:

Depunerĭ	fl.	157,752.03
Cambii escomptate	»	330,743.75
Imprumuturĭ hipotecarĭ şi alte împrumuturi	»	83,880.—
Interese pentru depunerĭ	»	1,324.37
Contribuţiune şi competinţe	»	1.111.97
Salarie şi spese	«	2,310.47
Moneta cumpĕrată	»	28,581.99
Conturĭ curente	«	37,464 25
Diverse	»	2 220.14
Saldulŭ Numĕrarului cu 31 Maiŭ 1886.	„	20,221.95
Suma	fl.	685,743.32

Sibiiu, în 31 Maiŭ 1886.

P. Cosma m. p. Director esecutiv. Iosifŭ Lissai, m. p. Comptabilŭ.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţi cetitori, cari vorŭ binevoi a se abona la fóia nóstră de aici încolo, că avemŭ încă în reservă numeri de la începutulŭ anului 1886 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

ADMINISTRAŢIUNEA „GAZ. TRANS.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	7.45	—
Predealŭ	—	—	12.50	—
Predealŭ	—	—	1.09	—
Timişŭ	—	—	1.40	—
Braşovŭ	—	—	2.27	—
Braşovŭ	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Haşfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighişóra	10.29	—	8.01	—
Sighişóra	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa mică	12.12	—	10.02 10.30	—
Micăsasa	12.56	—	10.50	—
Blaşiu	1.30	—	11 29	—
Crăciunelŭ	1.45	—	11.47	—
Teiuşŭ	2.11	—	11.35	—
Aiudŭ	2.55	—	1 04	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	1.30	—
Uióra	3.24	—	1.39	—
Cucerdea	3.31	—	2 07	—
Ghirisŭ	4.09	—	3 03	—
Apahida	5.36	—	5.08	—
Cluşiu	5.56	—	5 35	—
Cluşiu	6.16	—	—	8.00
Nedeşdu	6.37	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.53	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.08	—	—	9.34
Stana	7.34	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.55	—	—	11.04
Ciucia	8.35	—	—	12 17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	—	—	2.05
Mezö-Telegd	10 06	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.35	—	—	3.55
Oradia-mare	10.41	—	—	4.06
Oradia-mare	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	1.45	—
Szolnok	2.58	—	5.34	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena	—	—	10.50	—
Viena	3.00	8.50	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	--
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	.
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu	10.01	—	5.05	6.43	--
Cluşiu	10 26	—	—	7.03	—
Apahida	10.52	—	—	7.26	—
Ghiriş	12.37	—	—	8.51	—
Cucerdea	1.36	—	—	9.31	—
Cucerdea	1.48	—	—	9.43	—
Uióra	1.57	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	2.06	—	—	9.58	—
Aiudŭ	2.46	—	—	10.24	—
Teiuşŭ	3.01	—	—	10.44	--
Crăciunelŭ	3.45	—	—	11.28	--
Blaşŭ	4.06	—	—	11.44	—
Micăsasa	4.45	—	—	12.18	—
Copşa mic	5.05	—	—	12.36	--
Mediaşŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	--	1.56	6.40
Sigişóra	—	—	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	—	—	7.14	1.09
Braşovŭ	—	—	—	—	1.50
Timişŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ	—	—	—	—	3.23
Predealŭ	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	—	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2.35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	—	4.53
Szolnok	3.16	—	5.10
Budapesta	6.50	—	8.16
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accoleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	—	—
Budapesta	8.05	—	8.00
Szolnok	11.02	—	11.40
Szolnok	11.12	—	12.00
Aradŭ	3.37	—	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.34	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	—	8.18
Aradulŭ nou	6.23	—	8.32
Németh-Ságh	6.48	—	8.51
Vinga	7.19	—	9.07
Orczifalva	7.38	—	9.20
Merczifalva	7.56	—	9.32
Timişóra	8.42	—	10.09

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	—	11.50	2.23
Streiu	—	12.27	3.00
Haţegŭ	—	1.19	3.49
Pui	—	2.10	4.40
Crivadia	—	2.57	5.28
Baniţa	—	3.35	6.07
Petroşenĭ	—	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.02	—	5.00
Merczifalva	6.40	—	5.50
Orczifalva	6.52	—	6.07
Vinga	—	—	6.32
Németh-Ságh	—	—	6.53
Aradulŭ nou	—	—	7.24
Aradŭ	—	—	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	—
Baniţa	7.27	10.14	—
Crivadia	8.06	10 54	—
Pui	8.50	11.37	—
Haţegŭ	9.31	12.17	—
Streiu	10.16	12.58	—
Simeria	10.53	1.35	—

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.